CRÒNICA

1 DE JUNY

Vilanova i la Geltrú. 103 visita Coneguem el Penedès: els indianos o americanos, la Vilanova de Gregori Ferrer i Soler

A la plaça Eduard Maristany, davant la vilanovina estació de Ferrocarril, es va iniciar aquesta visita de forma metafòrica, tota vegada que aquest va ser el punt d'arribada que Gregori Ferrer ja no va viure, en el millor moment de la influència dels «americanos» i les seves relacions amb Víctor Balaguer. En aquest indret Montserrat Comas i Raimon Soler, responsables de la sortida, van comentar tres referències prou relacionades amb aquest món: el ferrocarril, la Biblioteca-Museu Balaguer i l'Escola Industrial.

La visita va seguir pel carrer de la Llibertat amunt i la seva continuació el carrer Caputxins, tot comentant els elements urbanístics i arquitectònics que permeten entendre la Vilanova que Gregori Ferrer i la resta d'«americanos» van contribuir a crear amb els seus capitals retornats. A la plaça de les Cols es va poder visitar la casa de la família Marsé-Ferrer, descendents de Gregori Ferrer i Soler, i finalment es va baixar per la Rambla cap a mar tot comentant diversos elements urbanístics i arquitectònics, per acabar la visita al parc de Gumà i Ferran, popularment conegut com a parc Samà, entès com el punt que obre pas a la Vilanova del segle XX en la qual els «americanos» ja no tindran la influència d'antany en sorgir elements de la nova indústria representats en aquest cas per la propera fàbrica Pirelli.

7 DE JUNY

Vilafranca del Penedès. I Trobada d'Escriptors Penedesencs. El Penedès en l'obra literària dels escriptors actuals

L'Auditori del Museu de Vilafranca va acollir aquesta matinal d'escriptors penedesencs el contingut de la qual teniu aplegat en aquest número de la revista *Del Penedès*. Les diverses intervencions van ser presentades per Anna Ruiz i Pere Martí i Bertran. Aquesta trobada va comptar amb el suport específic de la Institució de les Lletres Catalanes i de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana. *(Foto 1).*

(Foto 1). Un dels moments de la matinal. D'esquerra a dreta, Xavier Hernàndez, Vinyet Panyella, Pere Martí i Bertran, Teresa Costa Gramunt i Oriol Pi de Cabanyes.

27 DE JUNY

Vilanova i la Geltrú. Presentació del número 4 de la revista «Del Penedès»

Les noves instal·lacions del Centre de Documentació del segle XIX, situades a la casa del marquès de Castrofuerte, al carrer de Narcís Monturiol, van acollir aquest acte que es va iniciar amb una visita a les diverses dependèn-

cies del centre, amb explicacions a càrrec de la seva directora, Montserrat Comas. Tot seguit, a la sala d'actes, la pedagoga i historiadora M. Providència Garcia Segarra va presentar el número 4 de la revista *Del Penedès* i en concret va parlar dels primers anys de l'Ateneu a través de les seves actes, treball de la seva autoria que es publicava a les pàgines de la revista. L'acte es va cloure amb un breu concert de jazz a càrrec del grup vilanoví La lluna en un cove. *(Fotos 2 i 3).*

(Foto 2)

(Foto 3)

19 DE JULIOL
La Granada. Reunió del Grup de Toponímia

En un dia d'extraordinària calor, la trobada es va realitzar a la Rectoria Vella de la plaça de l'Església, amb l'assistència dels representants del Pla del Penedès, la Granada, Vilafranca, Vilanova i Gavà/Viladecans.

Entre altres qüestions, l'amical reunió va tractar de l'estat de desenvolupament del programa que serveix com a base de dades de la toponímia penedesenca, en el qual treballen diverses persones de diversos municipis, tot esperant que algun dia la seva investigació local resti agrupada en una sola base d'informació centralitzada.

Per altra banda, es va posar damunt la taula la propera edició dels *Noms de lloc d'Olivella* i el tipus de mapa que ha d'acompanyar el llibre. Després d'una animada conversa toponímica, el grup decidí reunir-se de nou el dia 8 de novembre a Vilanova.

27 DE SETEMBRE
Vilafranca del Penedès. Trobada de la Secció d'Història

La secretaria vilafranquina de l'IEP va acollir una nova trobada oberta a tothom i en especial als joves historiadors, estudiants i afeccionats a aquesta temàtica. En el decurs de la reunió es van concretar aspectes d'activitats i en especial del III Seminari d'Història del Penedès.

28 DE SETEMBRE
La Bisbal del Penedès. 104 Visita Coneguem el Penedès. Cicle Coneguem els Castells del Penedès. I. El Castell o Casal dels Salbà

El cicle a l'entorn dels castells penedesencs es va iniciar a la bisbalenca plaça Major; ens vam aplegar aquest matí de setembre per tal de poder visitar el nou Centre Municipal de Cultura situat al Castell o Casal dels Salbà que ha estat restaurat. Es tracta del monument arquitectònic més significatiu de la història d'aquesta població de la qual els Salvà van ser castlans i senyors, en una època d'especial esplendor, el segle XV, en la persona de Bernat

de Salbà. Vam ser rebuts per l'alcalde de la població i altres membres del consistori que ens van acompanyar durant tota la visita. Després ens vam adreçar a l'església parroquial de la població, on vam poder admirar el seu magnífic orgue, motiu del cicle de concerts anuals i de la important labor de promoció i formació musical que es genera al seu entorn. La visita es va cloure a la Casa de la Vila, on vam ser obsequiats amb un vi d'honor i algunes de les darreres monografies locals publicades, en bona part per obra del bon amic i company a la directiva de l'IEP Salvador Ferré i Miró.

3 D'OCTUBRE

Vilafranca del Penedès. XVI Jornades d'Estudis Penedesencs. El Penedès, territori i identitat

El Fòrum Berger-Balaguer de Caixa Penedès va acollir com en anys anteriors l'acte d'obertura de l'edició 2003 de les Jornades d'Estudis penedesencs que durant cinc dies van dedicar-se a analitzar aspectes de la realitat passada i del present més immediat amb expectatives de futur del Penedès històric.

Els diversos parlaments de la sessió inaugural, a càrrec del president de l'IEP, i de Vicenç Carbonell en nom de la Secció d'Excursionisme, van servir per a remarcar el sentit de les Jornades i presentar el volum *Vint-i-cinc sortides a peu pel Penedès*, que aplega una selecció de les més de 60 excursions realitzades per la Secció d'Excursionisme de l'IEP des de principis dels anys vuitanta, amb il·lustracions originals de l'artista penedesenc Joaquim Budesca, plànols i imatges de l'Arxiu Fotogràfic Joan Virella, de l'Institut d'Estudis Penedesencs. Una part d'aquestes descripcions i les imatges es van exposar també en vint-i-cinc plafons de la mostra itinerant que va restar oberta fins al 19 d'octubre a la sala d'exposicions de cal Berger-Balaguer. També va prendre la paraula Lluís M. Valls, president del Consell Comarcal de l'Alt Penedès, que va remarcar la importància de la labor sobre la identitat territorial des de la tasca cultural que porta a terme l'Institut d'Estudis Penedesencs.

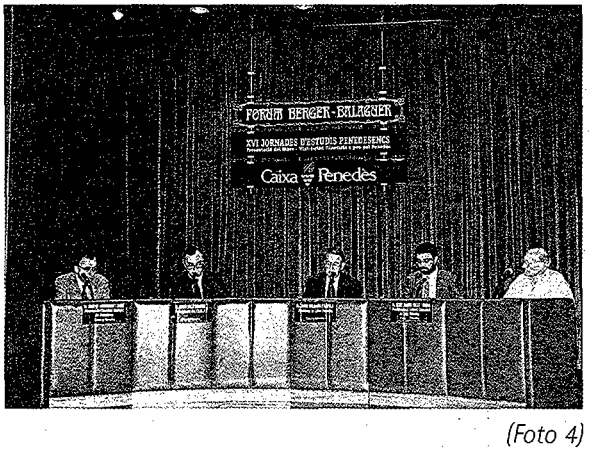
La conferència inaugural va anar a càrrec del doctor Josep Maria Montserrat, director de l'Institut Botànic de Barcelona, que en una exposició certament magistral es va referir a la domesticació del territori en el paisatge mediterrani. Va comentar d'entrada les principals característiques del clima de la nostra terra i de les plantes que hi conreem i va fer referència de forma especial a la labor humana arreu del planeta durant milers d'anys en la selecció del blat i l'arròs.

Va comentar igualment els canvis en els usos del territori com a generadors de canvis en la distribució de les plantes, que provoquen també la pèrdua de plantes i potser la desaparició d'espècies, un fet que es pot comprovar observant l'herbari més antic de la península ibèrica que és el de la família Salvador, uns apotecaris que entre els segles XVI i XVIII van reunir una col·lecció molt important, i que tenien una propietat al poble penedesenc de la Bleda. La forma de modelar el territori ha vingut determinada, en opinió del professor Josep M. Montserrat, per l'interès a conrear determinades espècies, i en aquest sentit va fer un repàs històric als principals canvis produïts en l'entorn català.

Va insistir igualment en la importància de l'agricultura de secà en l'espai mediterrani: "En aquest context el conreu de la vinya, de l'olivera, del blat o de l'ametller esdevenen símbols d'una agricultura equilibrada amb el clima i el paisatge, poc contaminant, molt estable, sostenidora encara d'una diversitat elevada, genètica i biològica." En opinió del doctor Montserrat, un dels paisatges agrícoles

catalans que roman menys alterat en tot el decurs de la història és el Penedès, "un dels darrers espais grans agrícoles catalans on societat i producció han pogut sostenir una cohesió suficient per resistir, de moment, les conseqüències d'una recent internacionalització de l'economia i poder fer front així a l'expansió territorial, urbana i industrial de Tarragona i Barcelona, una a cada extrem, i de moment tampoc les servituds de fer de corredor de pas de grans infraestructures viàries que connecten denses poblacions centreeuropees amb zones d'esbarjo del sud d'Europa han alterat encara de manera irreversible aquest paisatge."

Va cloure l'acte Josep Colomer, president de Caixa Penedès, que va remarcar la sintonia de voluntats que caracteritza la labor de l'Institut i la tasca de mecenatge de l'entitat d'estalvis. Tot seguit es va passar a la sala d'exposicions, on es va inaugurar la mostra itinerant amb un cava d'honor. *(Foto 4).*

(Foto 4)

conferències, la primera a càrrec d'Armand Ribas, conservador del Patrimoni Natural del Museu de Gavà, que es va referir a les principals característiques del paisatge del Parc Natural del Garraf i a la incidència humana sobre aquest entorn. *(Foto 5).* Tot seguit va tenir lloc l'exposició de Lluís del Cerro, del Centre d'Estudis del Mar de Sitges. Va fer referència als aspectes més interessants de la diversitat marina de la costa penedesenca del Garraf i als canvis que s'han produït. *(Foto 6).*

(Foto 5)

(Foto 6)

4 D'OCTUBRE
Vilafranca del Penedès. Segona sessió de les XVI Jornades d'Estudis Penedesencs

La sessió de dissabte, a l'auditori del Museu de Vilafranca, va estar dedicada a aspectes de la realitat penedesenca amb dues

5 D'OCTUBRE
Castell de Castellet. Tercera sessió de les XVI Jornades d'Estudis Penedesencs

Diumenge al matí, a la seu de la Fundació Abertis, al castell de Castellet, es va portar a terme la presentació de l'edició de

l'Institut *Visió del Penedès a finals del segle XIX. Vint-i-cinc excursions realitzades entre 1877 i 1893 a la comarca i el seu entorn*, que ha patrocinat l'esmentada fundació. Van ser presents en l'acte Martí Boada, del patronat d'Abertis, Sagrario Huelin, Joan A. Margenat i altres membres de l'entitat, així com l'estudiós penedesenc Salvador Llorac, que ha estat qui ha portat endavant la coordinació i selecció de textos i ha realitzat l'estudi introductori de l'edició, i també Francesc Beato, vicepresident del Centre Excursionista de Catalunya, entitat que conserva els butlletins de les entitats excursionistes on es van publicar les cròniques de les visites al Penedès fa més d'un segle.

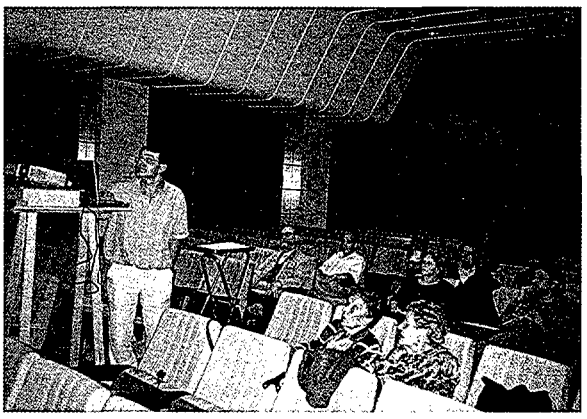
Després d'unes paraules de presentació a càrrec de Martí Boada, va ser Salvador Llorac qui va comentar els principals aspectes del volum, el treball que s'ha portat a terme i els trets més específics dels textos que s'hi inclouen. Hi va haver també paraules d'agraïment per part del Centre Excursionista de Catalunya i de Joan Solé i Bordes en nom de l'IEP. La matinal a Castellet es va cloure amb una exposició sobre les ascensions a l'Everest, a càrrec dels expedicionaris penedesencs Lluís Ràfols i Joan Solé. Finalment, tots els presents van poder visitar les dependències del castell, on es va oferir una copa de cava. *(Foto 7).*

(Foto 7)

10 D'OCTUBRE
Vilafranca del Penedès. Quarta sessió de les XVI Jornades d'Estudis Penedesencs

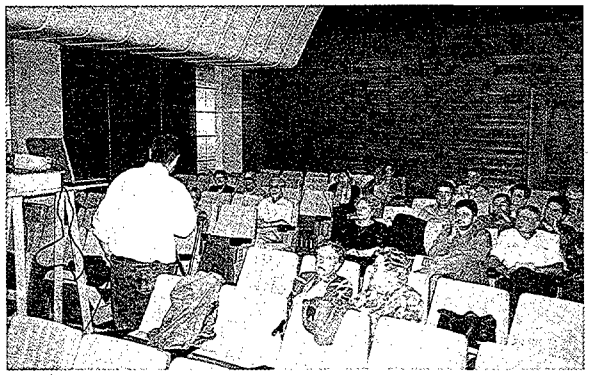
En la sessió del divendres, dia 10, el biòleg Antoni Ferran i Melich va presentar el projecte d'abast penedesenc en les línies generals del que hauria de ser una planificació conjunta i participativa sobre el futur del territori amb un creixement harmònic i sostenible, a la vegada que va comentar les línies principals de l'avaluació ambiental inicial del sòl no urbanitzable realitzada per tot un equip que ell va dirigir i coordinar com a fase prèvia a la revisió del pla d'Ordenació Urbana vigent a Sant Sadurní d'Anoia. *(Foto 8).*

(Foto 8)

Per la seva banda el professor, regidor d'Urbanisme i d'Eduació de l'Ajuntament de Vilafranca, Josep Colomer, va presentar igualment divendres, a l'auditori del Museu, les línies generals d'un projecte sobre els orígens del paisatge penedesenc i de la formació del territori, camí dels reptes de futur. Colomer va explicar els motius més importants que van determinar el manteniment de la viticultura després de la crisi de la fil·loxera i es va referir igualment a les estratègies de futur amb la transformació de les formes de gestió del territori, en part prenent com a base les noves dinàmiques i sinergies d'un territori que no pot

continuar sent considerat com a àrea, ja que té un caire polièdric amb diverses perspectives. *(Foto 9).*

(Foto 9)

11 D'OCTUBRE

Vilafranca del Penedès. Cinquena sessió de les XVI Jornades d'Estudis Penedesencs

La sessió de dissabte va presentar dos projectes a l'entorn del reconeixement del territori i el patrimoni a través dels camins de la literatura. Per una banda, la sitgetana Montserrat Esquerda va explicar les línies generals del seu treball sobre la vila sitgetana aplegat als volums *La ciutat del record* i *Sitges artístic*, volums en els quals proposa un itinerari pels carrers i cases sitgetanes que vol ser una crònica de monuments, història, anecdotari popular i també de literatura, tot espigolant en l'amplíssima literatura que Sitges ha generat. El text de la seva intervenció s'aplega a l'apartat "Vària" d'aquesta mateixa revista. *(Foto 10).*

(Foto 10)

Per la seva banda, la vilafranquina Maria Teresa Gil va presentar el projecte *Vilafranca del Penedès, un itinerari literari*, treball que aplica des de fa vuit anys amb els alumnes del darrers cursos de Secundària que volen cursar batxillerat d'humanitats. Es tracta, en definitiva, d'un conjunt de breus fragments de textos que parlen de Vilafranca i que es treballen i són comentats, amb exercicis complementaris, des dels mateixos indrets on va ser escrits o en l'espai que el text descriu. *(Foto 11).*

(Foto 11)

Les Jornades es van cloure dissabte al vespre amb un acte al saló de sessions de la Casa de la Vila de Vilafranca del Penedès que va comptar amb una nombrosa assistència. El president de l'IEP va presentar en aquest acte el cinquè número de la revista *Del Penedès*. A la vegada Solé Bordes va agrair a totes les persones i entitats el suport que ofereixen a l'Institut que, des de fa setze anys, celebra amb constància aquest aplec d'estudiosos penedesencs.

A aquest acte de cloenda es va convidar l'Associació de la Marca Penedès i va ser el seu sotspresident, Francesc Ventura, qui va presentar les principals línies d'aquesta iniciativa que no vol altra cosa que estudiar la realitat del territori penedesenc, i en especial del seu paisatge agrari, per tal de treballar per la preservació d'aquest paisatge i aquesta identitat que deriven d'una cultura mil·lenària que

ara s'està perdent, de la mateixa manera que s'ha perdut una nombrosa quantitat de varietats en les espècies agràries, de forma que el que es pretén és aconseguir el reconeixement per part de la Unesco no pas del patrimoni forestal o natural, sinó de la superfície de conreu.

Va cloure l'acte Marcel Esteve, alcalde en funcions, que va felicitar l'IEP per la seva constant labor cultural i, en especial, per l'encert d'haver convocat les Jornades del 2003 sobre aquesta temàtica tan punyent en els moments actuals. Va ser així que es va referir a la necessitat de comptar amb una voluntat política que permeti incidir sobre el futur del territori amb convenciment i de forma coordinada entre les diverses administracions. *(Foto 12).*

(Foto 12). D'esquerra a dreta, Joan Solé i Bordes, Marcel Esteve i Francesc Ventura.

11 D'OCTUBRE

Vilafranca del Penedès. Trobada de la Secció d'Excursionisme

A la secretaria de l'IEP es va celebrar la quarta trobada de la Secció d'Excursionisme amb el Centre Excursionista del Penedès. En el decurs de la sessió de treball, a la qual eren convidats tots els afeccionats a les sortides a peu pel Penedès, es van concretar aspectes de properes iniciatives i sortides conjuntes.

18 D'OCTUBRE

Sitges. Presentació del III Seminari d'Història del Penedès

La seu del Grup d'Estudis Sitgetans, al sitgetà carrer d'en Bosc, va acollir una conferència sobre els treballs del III Seminari d'Història del Penedès, a càrrec d'historiadors penedesencs, de la regidora de Cultura de l'Ajuntament de Sitges, Àngels Parés, i del professor Ramon Arnabat. L'acte era organitzat per la Secció d'Història de l'IEP amb el propòsit de presentar el III Seminari d'Història del Penedès, a celebrar el 2004 sobre la temàtica *El món del treball al Penedès històric. (Foto 13).*

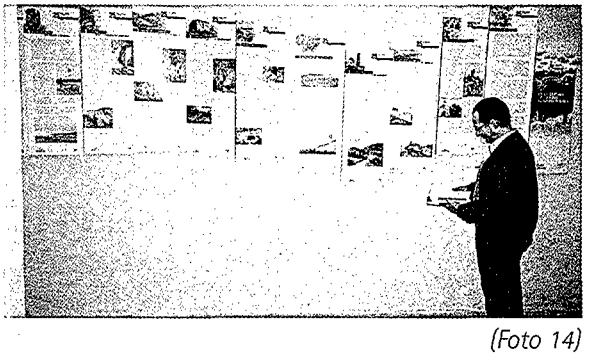

(Foto 13)

25 D'OCTUBRE

Torrelles de Foix. Inauguració de l'exposició "Vint-i-cinc sortides a peu pel Penedès"

Dins dels actes de la tradicional fira de la població, la sala d'exposicions de la rectoria va acollir la primera sortida d'aquesta exposició itinerant a l'entorn de les excursions de l'IEP pel Penedès. *(Foto 14).*

(Foto 14)

26 D'OCTUBRE

Vilafranca del Penedès. 105 Visita Coneguem el Penedès: El convent de Sant Francesc i el seu entorn

En un dia especialment plujós, fred i desavinent, que va obligar a ajornar la 63 excursió a peu pel Penedès que, organitzada aquest mateix diumenge al matí per la Secció d'Excursionisme, pretenia anar pels límits de les tres comarques, amb pujada al Clapí Dell i a l'Àliga, ens vam aplegar a l'església de Sant Francesc per tal de gaudir –i aquí el verb no és en absolut exagerat– d'una visita comentada a l'església i el claustre del convent de Sant Francesc, a càrrec de la Dra. Francesca Espanyol, professora d'Història de l'Art Medieval de la Universitat de Barcelona.

D'entrada va remarcar com calia entendre les construccions franciscanes en l'entorn del plantejament de la seva labor. Així mentre els benedictins i cistercens pensen que cal trobar Déu en llocs allunyats de les ciutats, com és el cas benedictí al Penedès de Sant Sebastià dels Gorgs, els franciscans i els dominics pensen que el retrobament amb Déu cal que es realitzi en el si de les ciutats per tal de marcar el camí de la gent dels espais urbans a través de la pobresa en el cas franciscà i de lluitar contra les heretgies amb la predicació pel que fa als dominics de Sant Ramon de Penyafort. La professora Espanyol va recordar igualment la relació dels llocs on es construeixen convents franciscans amb l'anada del sant d'Assís a Compostel·la, en el cas vilafranquí, al segle XIII, tot i que no està clara la possible relació de la capital penedesenca amb el viatge de sant Francesc.

La professora Espanyol va recordar el sentit de pobresa de l'orde aplicat a les construccions, edificis pobres, espais d'un monestir ideal on hi hauria l'església, un espai amb galeria i un pati i dependències domèstiques, una estructura que es pot considerar consolidada cap al segle XI i que ja havien vist els benedictins. Els franciscans assumeixen aquesta estructura però amb algunes característiques, per exemple, que sols hi havia volta de pedra al presbiteri i a les capelles laterals, mentre la nau tenia coberta de fusta, i així havia de ser també inicialment a Vilafranca, però va recordar la conferenciant que l'estudi arquitectònic del conjunt vilafranquí de Sant Francesc és encara per fer. Aquesta austeritat es mantindria durant tot el segle XIII i la primera que tindria volta de fusta seria la barcelonina església del convent de Pedralbes promoguda per Elisenda de Montcada, de manera que hem de pensar que la nau vilafranquina va mantenir la coberta de fusta fins al segle XIV, com també la va tenir l'església del desaparegut convent de Santa Caterina a Barcelona durant 150 anys.

La reforma de la nau a Vilafranca va ser bastant radical, una reforma que va tenir a veure amb l'èxit dels franciscans entre els vilafranquins, com ho demostra l'inici de l'interès per crear-se una capella particular amb sepultura, a l'església, com succeeix també a les catedrals i les parròquies. Als segles XII i XIII la noblesa vilafranquina anava a enterrar a Santes Creus, però quan es construeix Sant Francesc aquest interès passa dels benedictins als franciscans de Vilafranca. Això determina –va explicar Francesca Espanyol– la necessitat de portar endavant la reforma i obrir capelles que no estaven previstes, una reforma que va ser substanciosa perquè el claustre estava a tocar de la nau, aspectes que es poden veure en els diferents tipus de clau de volta. Entre les intervencions del segle XIV hi ha també la instal·lació del retaule de la Mare de Déu i Sant Jordi.

En opinió de la conferenciant la importància de l'església ve remarcada pel retaule i també per haver conservat els sarcòfags,

cosa poc habitual després de la desamortització del segle XIX, de forma que a Vilafranca es conserva l'únic sarcòfag de Catalunya on es representa la resurrecció dels morts. En aquest punt la professora va recordar la figura d'Aloi de Montbrai, l'escultor que probablement va tenir taller a Barcelona i a Girona, on hi havia les pedreres d'alabastre amb què es va fer el panteó reial de Poblet. A aquest artista s'atribueix també el sarcòfag d'Hug de Cervelló que es conserva a l'església vilafranquina. Quan el personatge apareix vestit de frare d'una ordre és amb la finalitat de poder arribar més ràpidament a la glòria.

Entre molts altres aspectes, Francesca Espanyol va insistir en la tradicional dedicació a les escultures de guix que no estem acostumats a estudiar, però a Vilafranca n'hi ha tres sepulcres i tenim notícies del segle XIV d'una colla d'escultors especialitzats en guix. És un cas gairebé únic perquè aquest tipus d'escultura no s'ha valorat.

Finalment, es va preguntar com ens podem imaginar que eren les capelles de l'església, la resposta la conservem a la capella del retaule de la Mare de Déu i Sant Jordi, que coincideix amb els personatges que hi ha a la clau de volta. Allí el difunt era enterrat als peus de l'altar, de manera que l'estàtua jacent és sols un monument funerari, com el que hi ha en aquesta capella vilafranquina, realitzat en guix. *(Foto 15).*

Finalment, es va realitzar una visita també comentada al claustre i es va obsequiar tots els assistents per gentilesa del seu autor amb l'edició d'un estudi del consoci Antoni Poyo sobre l'heràldica de les lloses i làpides que es conserven en aquest espai claustral. La resta de les activitats d'aquesta visita, amb una prevista passejada comentada per la rambla de Sant Francesc i una ofrena floral simbòlica a Manuel Milà i Fontanals, al seu

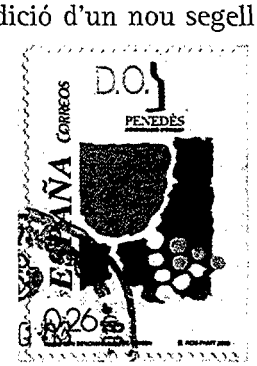
(Foto 15)

monument que presideix la Rambla vilafranquina, es van haver d'ajornar per la inclemència meteorològica.

30 D'OCTUBRE

Vilafranca del Penedès. Mostra de filatèlia i etiquetes de vi

Amb motiu de l'edició d'un nou segell de la sèrie "Vins amb Denominació d'Origen", –una temàtica que Correus va tirar endavant per iniciativa de la Secció de Filatèlia i Numismàtica de l'IEP–, en aquest cas dedicat al Penedès, es va organitzar al vestíbul de l'edifici del Museu de

(Foto 16)

Vilafranca, al carrer de la Palma, una mostra filatèlica d'aquesta temàtica, amb etiquetes del col·leccionista vilafranquí Sr. Àngel Escudé i segells de diversos col·leccionistes. Hi va haver sobres de primer dia a disposició. La mostra va restar oberta fins al 2 de novembre. *(Foto 16).*

6 DE NOVEMBRE
Vilanova i la Geltrú. Fira de Novembre

Com en anys anteriors, del 6 al 9 de novembre l'IEP va ser present a la Fira d'Entitats dins la tradicional Fira de Novembre vilanovina. A l'stand número 8 vam presentar una mostra de la nostra labor de promoció i difusió de la cultura comarcal penedesenca.

7 DE NOVEMBRE
Vilanova i la Geltrú. Presentació de dos llibres d'excursionisme

Dins dels actes de la Fira de Novembre, a la carpa de la Fira d'Entitats l'IEP va presentar els dos últims llibres publicats: *25 Sortides a peu pel Penedès*, amb una exposició a càrrec de Vicenç Carbonell i Virella, cap de la Secció d'Excursionisme de l'IEP; i *Visió del Penedès a final del segle XIX*, que va comentar Salvador Llorac i Santis, responsable d'aquesta edició.

8 DE NOVEMBRE
Sitges. Presentació del llibre "Emigrar per negociar. El cas de Gregori Ferrer i Soler (1791-1853)"

Organitzat per la secció d'història, a la seu del Grup d'Estudis Sitgetans la historiadora penedesenca Àngels Parés va presentar el llibre de Raimon Soler i Becerro recentment editat a la col·lecció Triangle. L'acte, organitzat amb la col·laboració del Grup d'Estudis Sitgetans, va comptar igualment amb l'assistència de l'autor, que va comentar alguns dels trets més característics de la trajectòria vital dels "americanos" penedesencs.

8 DE NOVEMBRE
Vilanova i la Geltrú. Trobada del Grup d'Estudis Toponímics

A la seu de l'IEP a Vilanova es va celebrar la trobada trimestral a la qual assistiren estudiosos de Vilanova, la Granada, Albinyana, Santa Oliva, Torredembarra, Sitges, el Vendrell i la Bisbal. Aquests tres darrers en esperit. Com és habitual, la reunió va omplir un parell d'hores de conversa, amena i instructiva, referida sempre a les qüestions que interessen el Grup.

Es va fer saber la propera aparició de reculls toponímics d'un parell de municipis, alhora que alguns altres es troben en avançat estat de gestació (de set mesos, com si digués-sim). També es treballa en la informatització de tota la toponímia del penedès.

Es va comentar també el paradoxal cas de Bellvei, partit per les "dues províncies", es va tocar la tecla de les barraques de pedra seca i el de la nefasta denominació que han donat a algunes urbanitzacions, on s'han adoptat noms capriciosos i sovint ridículs, mentre s'esborren o s'ignoren noms seculars.

Va ser nomenat vocal del Grup per a l'any 2004 el jove i impetuós Josep Guitart i Bruna, conspicu historiador de la Granada.

9 DE NOVEMBRE
Subirats i Gelida. 106 Sortida Coneguem el Penedès. Cicle: Coneguem els Castells del Penedès: II- El Castell de Subirats i el de Gelida

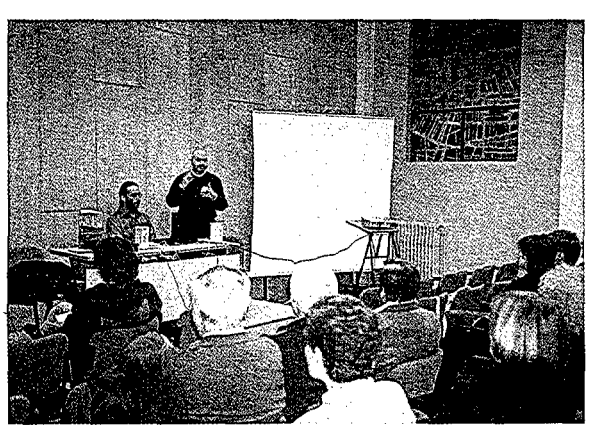
Continuant amb el cicle de visites als castells penedesencs, la visita es va iniciar al

recinte del castell i l'església de Sant Pere de Subirats on el consoci i membre de la junta directiva Salvador Llorac i Santis va comentar els principals aspectes d'aquest conjunt històric i monumental tan emblemàtic d'aquesta banda del Penedès i que en l'actualitat està sent sotmès a obres de consolidació. En acabar ens vam dirigir a Gelida, on vam poder visitar el Castell i vam conèixer la tasca del nou centre d'interpretació recentment inaugurat, i també l'església de Sant Pere. En aquest indret vam comptar amb el consoci gelidenc Enric Carafí.

15 DE NOVEMBRE

Vilafranca del Penedès. Cicle: Coneguem els Castells del Penedès. III- "Viatge virtual pels castells de la frontera del Penedès"

Dins del cicle dedicat als castells penedesencs, el consoci Eloi Biosca, professor d'història de l'IES Eugeni d'Ors de Vilafranca, i Eduard Barrubés van presentar el seu treball que proposa un viatge virtual pels castells de la frontera del Penedès, així com una estada virtual en el que era un castell característic d'aquesta època. El visionat d'aquests materials multimedia i de realitat virtual va mostrar el paper dels castells en la configuració històrica del Penedès, així com les característiques de la vida quotidiana en aquest entorn. *(Foto 17).*

(Foto 17)

22 DE NOVEMBRE

El Vendrell. Col·loqui de presentació del III Seminari d'Història del Penedès

Organitzat per la Secció d'Història i com s'ha fet ja en altres poblacions, es va presentar al vendrellenc espai de Cal Guimerà, a través d'un col·loqui, el III Seminari d'Història del Penedès que sobre el tema "El món del treball al Penedès històric" ha estat convocat per a l'any 2004. Al col·loqui a l'entorn d'aquesta temàtica van participar els professors i historiadors Joan Santacana, Francesc X. Hernández i Cardona i Antoni Saumell.

28 DE NOVEMBRE

Vilafranca del Penedès. Presentació del llibre "Quaranta anys a la Parròquia d'Olivella (Garraf). Anècdotes i vivències d'un rector rural"

A la vilafranquina plaça de Santa Maria es va presentar, en un acte organitzat conjuntament amb la Delegació Territorial d'Òmnium Cultural, aquest llibre del rector d'Olivella, el vilafranquí Mn. Ramon Català i Güell. De l'edició, Joan Solé i Bordes en va comentar les línies generals i el caire de les vivències que allí s'expliquen, i va ser tot seguit l'autor del llibre qui en va remarcar alguns aspectes i anècdotes, així com la iniciativa sobre la voluntat de tirar endavant aquesta edició.

29 DE NOVEMBRE

Puigdàlber. Inauguració de l'exposició "Vint-i-cinc sortides a peu pel Penedès"

Dins dels actes de la tradicional Festa Major d'aquesta població, la darrera celebració de l'any en el cicle festiu penedesenc, la magnífica sala d'exposicions de l'Ajuntament

va acollir aquesta exposició itinerant a l'entorn de les excursions de l'IEP pel Penedès. *(Foto 18).*

(Foto 18)

12 DE DESEMBRE

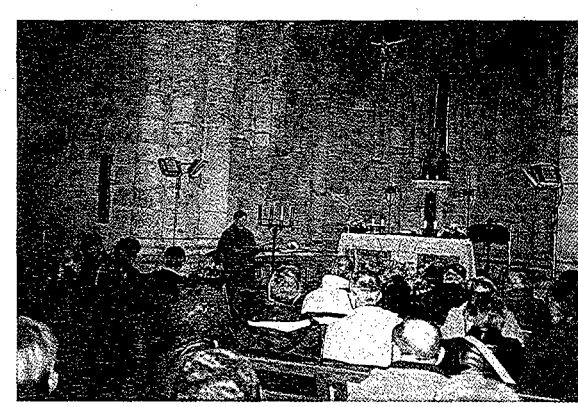
Vilafranca del Penedès. Presentació del llibre "Les fosses d'Albinyana. Guerra civil 1936-1939"

La Biblioteca Popular Torras i Bages, a la vilafranquina plaça de l'Oli, va acollir aquesta presentació del volum de David Iñíguez i Joan Santacana, publicat a la col·lecció Llibres de Matrícula. El catedràtic d'Història Contemporània de la Universitat de Barcelona Pelai Pagès va ser l'encarregat de comentar els principals aspectes d'una edició que ha esdevingut reivindicativa a l'entorn de la necessitat d'aprofundir sobre aspectes a l'entorn de la guerra civil i en el coneixement de tots aquests aspectes del nostre passat. A l'acte van ser presents, a més dels autors, regidors de diversos Ajuntaments de les contrades penedesenques.

14 DE DESEMBRE

Sant Martí Sarroca. 107 sortida Coneguem el Penedès. Cicle: Coneguem els Castells del Penedès: IV- Sant Martí Sarroca, 126 anys després

El retorn al conjunt monumental de Sant Martí Sarroca, bressol fundacional de l'IEP, tenia un motiu ben explícit, tota vegada que la visita anava a càrrec de l'historiador i soci Salvador Llorac, que va coordinar l'edició del llibre *Visió del Penedès a finals del segle XIX*, volum editat per l'IEP que s'inicia amb una visita a aquest conjunt de Sant Martí Sarroca el 8 i 9 de desembre de 1877. El coneixement d'aquests referents feia possible 126 anys després comparar la visió que aquells excursionistes van tenir d'aquest conjunt monumental en relació amb la seva situació actual, i comentar així els canvis que s'han produit en els darrers segles en aquest vestigi de la història penedesenca. Així ho va comentar el consoci i estudiós del romànic Salvador Llorac primer a l'església i posteriorment a les diverses estances del castell dels Santmartí. *(Foto 19).*

(Foto 19)